

การจัดการความรู้ด้านการบริหารจัดการเพื่อสืบสานวัฒนธรรม ทางดนตรีไทยฝั่งธนบุรี: กรณีศึกษาบ้านพาทยโกศล

วินัยธร วิชัยดิษฐ์¹ และจิตณรงค์ เอี่ยมสำอางค์²

¹คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

²วิทยาลัยเทคโนโลยีพณิชยการราชดำเนิน

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความเป็นมาและสภาพปัจจุบัน 2) กระบวนการ
แนวทางการบริหารจัดการ 3) พัฒนาและเผยแพร่องค์ความรู้เพื่อการอนุรักษ์และสืบสาน
วัฒนธรรมดนตรีไทยฝั่งธนบุรี บ้านพาทยโกศล ดำเนินการวิจัยด้วยวิจัยแบบผสมผสานวิธี และ
การวิจัยและพัฒนาาร่วมกับกระบวนการจัดการความรู้แบ่งเป็น 4 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การค้นหา
องค์ความรู้ ระยะที่ 2 การสร้างความรู้ ระยะที่ 3 การจัดเก็บความรู้ และระยะที่ 4 การแลกเปลี่ยน
และแบ่งปันความรู้และการนำความรู้ไปใช้ กลุ่มตัวอย่างได้จากการเลือกแบบเจาะจง โดยเลือก
ผู้บริหารวงดนตรี 2 คน สมาชิกวงดนตรี 25 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบวิเคราะห์เอกสาร
แบบสัมภาษณ์ แบบตรวจสอบประสิทธิภาพและความเหมาะสมของสื่อวีดิทัศน์ ผ่านการตรวจสอบ
คุณภาพของเครื่องมือ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
การวิเคราะห์เนื้อหา การสรุปเชิงอุปมาน

ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลการศึกษาความเป็นมาและสภาพปัจจุบันของแหล่งวัฒนธรรม
ดนตรีไทยบ้านพาทยโกศล พบว่า วงดนตรีไทยบ้านพาทยโกศลได้เริ่มต้นจากการเป็นวงดนตรีไทย
บ้านหลังวัดกัลยาณมิตร วงดนตรีไทยวังบางขุนพรหม วงดนตรีไทยพาทยโกศลเป็นวงดนตรีเดียวกัน
แต่ได้เปลี่ยนชื่อวงไปตามยุคสมัย ซึ่งในปัจจุบันเป็นวงดนตรีไทยชาวบ้านในนาม “วงพาทยโกศล”
ที่ยังตั้งอยู่ฝั่งธนโดยมีทายาทสืบทอดเป็นรุ่นที่ 8 2) ผลการศึกษาแนวการบริหารจัดการ พบว่า
แนวทางการบริหารจัดการส่วนใหญ่เน้นความเป็นศิลปตามวิถีศิลปินซึ่งการดำเนินการของวง
เป็นไปตามกระบวนการบริหารจัดการทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์การ
ด้านการนำ และด้านการควบคุมผลจากการบริหารจัดการนั้นมีได้มุ่งเพื่อสร้างผลกำไรแต่มุ่ง
สร้างสรรค์ผลงานทางการดนตรีและเป็นการอนุรักษ์สืบสาน 3) ผลจากการตรวจสอบ
ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของสื่อวีดิทัศน์ พบว่า สื่อวีดิทัศน์ที่พัฒนาขึ้นมีค่าคะแนน IOC
เท่ากับ 1.00 ทุกประเด็น และผลการประเมินความเหมาะสมภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การจัดการความรู้ การจัดการวัฒนธรรมทางดนตรีไทยฝั่งธนบุรี

The Knowledge Management of Administration for Inherit Thai Classical Music Culture in Thonburi District: case study in Ban Parttayakason

Winaithorn Wichaidit¹ and Chitnarong Iamsamang²

¹Faculty of Education, Dhonburi Rajabhat University

²Panichayakarnrajdamnern Technological College

Abstract

This research aimed to: 1) study the background and current situation of Ban Partayakason Thai classical music group: 2) the group's knowledge management approach and methods: and 3) how Ban Partayakason members develop and disseminate knowledge of Thai classical music culture conservation and pass down the tradition. This research was conducted by mixed methods research together with research and development. The knowledge management administration process could be divided into 4 phases: Phase 1: Identifying the knowledge: Phase 2: creating knowledge: Phase 3: storing knowledge: and Phase 4: sharing knowledge and implementing knowledge. The samples which were purposively chosen were 2 band leaders and 25 band members. The research tools were a document analysis form, an interview form, and an evaluation form. The quality of all research tools was checked. The data were analyzed by using percentage, mean, standard deviation, content analysis, and analytic induction.

The results showed that: 1) as for the background and the current condition of the Thai classical music culture sources at Ban Partayakason, it was found that the band started from being a Thai classical music band that went under different names over the years such as Ban Lang Wat Kalayanamitr, Wang Bang Khun Prom, and then Ban Partayakason. "Ban Partayakason" has always been located on the Thonburi bank of the Chao Phraya River and is now under the management of the eight-generation successors of the founders. 2) As for management administration, it was found that the management of the band mostly focused on art according to the artist mode based on the four management processes of Planning, Organizing, Leading, and Controlling; the outcome of management did not aim to make profits, but to create musical work and to conserve the tradition of Thai classical music. 3) The results of evaluating the efficiency and effectiveness of video images found that the IOC values were equal to 1.00 and the suitability of video images was rated at the highest level

Keywords: Knowledge Management, Management Administration, Thai classical music culture in Thonburi

Received: 5 October 2018

Revised: 16 February 2019

Accepted: 26 February 2019

บทนำ

วัฒนธรรมถือเป็นรูปแบบของกิจกรรมมนุษย์และโครงสร้างเชิงสัญลักษณ์ที่ทำให้กิจกรรมนั้นเด่นชัดและมีความสำคัญ วิธีการดำเนินชีวิต ซึ่งเป็นพฤติกรรมและสิ่งที่คนในหมู่ผลิตสร้างขึ้นด้วยการเรียนรู้จากกันและกัน และร่วมใช้อยู่ในหมู่พวกของตน ซึ่งสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามยุคสมัยและความเหมาะสมวัฒนธรรมส่วนหนึ่งสามารถแสดงออกผ่าน ดนตรี วรรณกรรม จิตรกรรม ประติมากรรม การละครและภาพยนตร์ ดังนั้น ดนตรีไทยจึงมีความสัมพันธ์กับชีวิตคนไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ดนตรีไทยได้ถูกนำมาบรรเลงเพื่อวัตถุประสงค์ต่างกัน เช่น บรรเลงประกอบพิธีต่าง ๆ ตามความเชื่อของแต่ละบุคคลหรือท้องถิ่นเพื่อความบันเทิงของคนในชุมชน เพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างหนุ่มสาว เพื่อประกอบการแสดงหรืออาจกล่าวได้อย่างสั้น ๆ ว่าดนตรีมีความสัมพันธ์กันตั้งแต่เกิดจนตาย

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช พระองค์ทรงเห็นว่าวิชาดนตรีไทยเป็นศิลปะที่สำคัญของชาติ ดังพระบรมราโชวาท พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน (2504) อ้างถึงใน สุรพล สุวรรณ และสุพัฒน์ บุญยฤทธิ์กิจ (2554) ความว่า “ศิลปะของไทยเป็นพยานอันหนึ่ง ที่แสดงว่าชาติไทยเป็นชาติที่เจริญรุ่งเรืองมาแต่โบราณ การที่จะรักษาแบบแผนความเจริญรุ่งเรืองนี้ไว้มิให้เสียรูปควรที่จะได้รวบรวมศิลปะของไทยไว้มิให้เสื่อมศูนย์ เพราะในปัจจุบันนี้มีศิลปะของชาติอื่นเข้ามาปะปนอยู่เป็นอันมากอาจทำให้ศิลปะของไทยเราซึ่งอยู่ในระดับที่ดิ่งามอยู่แล้วผันแปรไปได้วิชาดนตรีไทย เป็นศิลปะที่สำคัญของชาติไทยเราได้รับเป็นมรดกตกทอดหลายชั่วคนแล้วโดยครูอาจารย์ในสมัยก่อนได้รับฝึกหัดไว้ แล้วถ่ายทอดให้แก่ศิษยานุศิษย์สืบต่อกันมาด้วยความทรงจำเป็นพื้น ด้วยเหตุนี้ แต่ละครูอาจารย์จึงต่างมีแนวทางศิลปะผิดแผกแตกต่างกันไปบ้าง บางเพลงแม้จะเป็นเพลงเดียวกัน แต่มักจะมีทางแตกต่างกันไปตามแบบของแต่ละครู จึงเห็นสมควรที่จะได้รวบรวมเพลงที่เป็นหลักไว้มิให้เสื่อมศูนย์และผันแปรไปจากหลักเดิม” จากพระบรมราโชวาทสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของดนตรีไทยซึ่งถือเป็นวัฒนธรรมประจำชาติที่ตกทอดมาจากรุ่นสู่รุ่น ซึ่งวัฒนธรรมดนตรีไทย คือ ความเจริญในทางวิชาความรู้ทางด้านดุริยางคศิลป์ไทย อันเป็นเหตุแห่งความเจริญดังกล่าวได้รับการปรับปรุง แก้ไขและสร้างสรรค์ เพื่อความเจริญงอกงามอันเป็นผลแห่งความสามารถของคนรุ่นก่อนที่คนรุ่นหลังได้เรียนรู้และสืบทอด ซึ่งสอดคล้องกับ พระราชดำรัสของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระราชดำรัส เปิดงานดนตรีไทยอุดมศึกษาครั้งที่ 25 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์พ.ศ. 2537 อ้างถึงใน สุรพล สุวรรณ และ สุพัฒน์ บุญยฤทธิ์กิจ (2554) ทรงมีพระราชดำรัสไว้ดังนี้ “ดนตรีไทยถือว่าเป็นศิลปะอันทรงคุณค่า แสดงเอกลักษณ์ของชาติไทยได้อย่างเด่นชัดดนตรีไทยนั้นมีประโยชน์นานัปการ ดนตรีไม่เพียงแต่สร้างความรื่นรมย์ แต่ยังสามารถทำให้เกิดสมาธิ รวมทั้งสร้างความมีระเบียบวินัย คือ การเล่นดนตรีร่วมกันเป็นการสร้างการประสานสัมพันธ์ อันนำมาซึ่งความสามัคคีของบุคคลในสังคม

การปลูกฝังความรักคนตรีตั้งแต่เยาว์วัย เพราะเด็กหรือเยาวชนมีความสำคัญในการที่จะเป็นผู้รับช่วงทุกสิ่งทุกอย่างต่อจากผู้ใหญ่ รวมทั้งภาระรับผิดชอบในการธำรงรักษาความสงบผาสุกในชาติ หากเยาวชนได้รับการปลูกฝังให้รักคนตรีโดยเฉพาะคนตรีไทยแล้ว ก็ย่อมได้รับการกล่อมเกลาจิตใจให้สงบเยือกเย็น ใฝ่สันติเป็นคนดีของสังคม”

บ้านปัทมพัทยตระกูลพาทยโกศลถือเป็นแหล่งวัฒนธรรมทางดนตรีไทยที่สำคัญในเขตธนบุรี ปัจจุบันบ้านพาทยโกศล ตั้งอยู่ที่ บ้านเลขที่ 78 ถนนอรุณอมรินทร์ตัดใหม่ แขวงวัดกัลยาณ์ เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600 ซึ่งเป็นบ้านของนักดนตรีไทยที่มีความสามารถ มีชื่อเสียงสืบแต่ต้นกรุงรัตนโกสินทร์ บ้านพาทยโกศลยังปรากฏเครื่องดนตรีที่เล่าสืบกันมาว่าสร้างขึ้นตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 2 ในปัจจุบันวงดนตรีไทยบ้านพาทยโกศลยังคงยืนหยัดดำรงรักษาอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมดนตรีไทยให้คงอยู่กับประเทศไทยพร้อมที่จะถ่ายทอดให้กับลูกหลานไทยบุคคลที่สนใจ ควรอย่างยิ่งแก่การศึกษาถึงแนวทางในการบริหารจัดการวงดนตรีซึ่งสามารถดำรงคงอยู่ถึงปัจจุบัน การบริหารจัดการสู่ความสำเร็จตั้งแต่ขั้นตอนแรกคือ ประกอบด้วย ด้านการวางแผน (Planning) ด้านการจัดองค์การ (Organizing) ด้านการนำ (Leading) และด้านการควบคุม (Controlling)

จากความสำคัญของวัฒนธรรมดนตรีไทยของชาติไทยซึ่งเป็นสิ่งที่สะท้อนถึงความเจริญในทางวิชาความรู้ทางด้านดุริยางคศิลป์ไทย อันเป็นผลแห่งความสามารถของคนรุ่นก่อนที่คนรุ่นหลังควรที่จะได้เรียนรู้และสืบทอด ดังนั้นคณะผู้วิจัยได้เห็นถึงความสำคัญดังกล่าว และต้องการเป็นส่วนหนึ่งของการสืบทอดวัฒนธรรมอันดีงามของชาติให้ดำรงอยู่ต่อไปจึงได้ศึกษาและจัดการความรู้เกี่ยวกับความเป็นมาของแหล่งวัฒนธรรมดนตรีไทยบ้านพาทยโกศล ซึ่งถือเป็นวงดนตรีที่มีความเป็นมาอันยาวนานตลอดจนแนวทางในการสืบสานอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมทางดนตรีนี้ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันและอนาคต และจะนำไปสู่การเผยแพร่ที่เป็นประโยชน์ต่อแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมด้านอื่นๆ เพื่อนำไปเป็นแบบปฏิบัติที่เป็นเลิศในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมในชุมชนของตนให้เป็นมรดกสืบทอดทางวัฒนธรรมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความเป็นมาและสภาพปัจจุบันของแหล่งวัฒนธรรมดนตรีไทยบ้านพาทยโกศล
2. เพื่อศึกษากระบวนการแนวการบริหารจัดการเพื่อสืบสานและอนุรักษ์วัฒนธรรมดนตรีไทยฝั่งธนบุรีบ้านพาทยโกศล
3. พัฒนาและเผยแพร่ความรู้เพื่อการอนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรมดนตรีไทยบ้านพาทยโกศล

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้ให้ข้อมูลหลัก

1. ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารทนายทวงดนตรีไทยบ้านพาทยโกศล จำนวน 3 คน และลูกศิษย์วงดนตรีไทยบ้านพาทยโกศล จำนวน 40 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารทนายทวงดนตรีไทยบ้านพาทยโกศล จำนวน 2 คน ลูกศิษย์วงดนตรีไทยบ้านพาทยโกศล จำนวน 25 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง โดยเป็นผู้ที่ยินดีและเต็มใจในการเผยแพร่ความรู้ต่อคณะผู้วิจัย และปฏิบัติงานในบ้านพาทยโกศล มากกว่า 10 ปี

วิธีดำเนินการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีดำเนินการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมผสานวิธี การวิจัยและพัฒนาร่วมกับขั้นตอนกระบวนการจัดการความรู้ซึ่งแบ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น 4 ระยะดังนี้

ระยะที่ 1 การค้นหาองค์ความรู้ = การวิจัย 1 (Identifying the Knowledge = Research1) คือ การวิเคราะห์และค้นหาว่าองค์ความรู้จะอะไรบ้าง อยู่ในรูปแบบใด อยู่ที่ใครหรือแหล่งใด และความรู้ที่จำเป็นต่อองค์กรมีอะไรบ้าง ทั้งบุคคล (Key Informant) และเอกสาร (Document) ทั้งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) และ ทุติยภูมิ (Secondary Data) ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือและวิธีการสร้างและพัฒนา ดังนี้

วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาแหล่งข้อมูลสำคัญทั้งผู้ให้ข้อมูลหลักและเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและแหล่งข้อมูลสำคัญต่างๆในงานวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย แหล่งข้อมูลและพื้นที่ทำการศึกษา โดยการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดพื้นที่ในการศึกษา ดังนี้ ผู้บริหารวงดนตรี บ้านพาทยโกศล 78 ถนนอรุณอมรินทร์ตัดใหม่ แขวงวัดกัลยาณ์ เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600 จำนวน 2 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่เก็บข้อมูลภาคสนามด้วยตนเอง โดยการใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก และการถ่ายรูปและบันทึกเสียงการสนทนา ตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพที่ผู้วิจัยต้องทำอยู่ในพื้นที่ที่ทำการศึกษายกเว้นกรณี เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงที่เป็นอยู่
2. แบบบันทึก (Record Forms) การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาแบบบันทึกชนิดไม่มีโครงสร้างสำหรับบันทึกสิ่งที่ผู้วิจัยค้นพบระหว่างลงพื้นที่

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยติดต่อประสานงานผู้บริหารวงดนตรีไทยบ้านพาทยโกศล จำนวน 2 คนเพื่อ นัดหมาย และดำเนินการสัมภาษณ์เบื้องต้น เพื่อกำหนดแหล่งข้อมูลทั้งบุคคล และเอกสารงานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง นัดหมายสัมภาษณ์โดยผู้วิจัยลงภาคสนาม (Field) และทำการจดบันทึกเกี่ยวกับ บุคคลสำคัญและแหล่งข้อมูลสำคัญ วิเคราะห์เอกสารเพื่อสรุปแหล่งข้อมูลสำคัญในการถอด องค์ความรู้ในขั้นตอนต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากการบันทึกผลการสนทนา โดยใช้ การสรุปเชิงอุปมาน (Analytic Induction)

ระยะที่ 2 การสร้างความรู้ = การพัฒนา 1 (Creating Knowledge = Development1) คือ กระบวนการรวบรวมความรู้จากตัวบุคคลที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญหลาย ๆ ด้าน หรือ แหล่งข้อมูลที่สำคัญ (Key Informant) เพื่อจัดเป็นระบบเพื่อสร้างเป็นสารสนเทศที่สะดวกต่อการ ใช้งาน ด้วยวิธีการที่หลากหลาย อาทิเช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) การศึกษา เอกสาร (Documentary Research) การสังเกตจากสถานที่จริง (Field and Observe) การบันทึกภาพ และเสียง การถอดบทเรียน โดยมีวิธีการดำเนินการดังนี้

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาและถอดองค์ความรู้สำคัญเกี่ยวข้องกับประวัติความเป็นมาและกระบวนการ บริหารจัดการเพื่อสืบสานวัฒนธรรมทางดนตรีไทยฝั่งธนบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

แหล่งข้อมูลและพื้นที่ทำการศึกษา ผู้บริหารวงดนตรี จำนวน 2 คน สมาชิกวงดนตรี 25 คน ของวงดนตรีไทยบ้านพาทยโกศล 78 ถนนอรุณอมรินทร์ตัดใหม่ แขวงวัดกัลยาณ์ เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600 ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบลูกโซ่ (Snowball Sampling) โดยเป็นผู้ที่ยินดี และเต็มใจในการเผยแพร่องค์ความรู้ต่อคณะผู้วิจัยและปฏิบัติงานในบ้านพาทยโกศมากกว่า 10 ปี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่เก็บข้อมูลภาคสนามด้วยตนเอง โดยใช้การสัมภาษณ์ เชิงลึก และการถ่ายรูปและบันทึกเสียงการสนทนา ตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพที่ผู้วิจัยต้องทำ อยู่ในพื้นที่ทำการศึกษาอย่างใกล้ชิด เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงที่เป็นอยู่

2. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Interview Forms) ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้าง และพัฒนาแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

3. แบบวิเคราะห์เอกสาร (Content Analysis Forms) การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาแบบวิเคราะห์เอกสาร

4. เครื่องบันทึกภาพและเสียง ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องบันทึกภาพและเสียงในการบันทึกภาพและเสียงเพื่อนำไปสู่การจัดทำสารสนเทศที่มีความสมบูรณ์

5. เครื่องบันทึกเสียง การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องบันทึกเสียงในการสนทนากับกลุ่มเป้าหมายเพื่อนำไปสู่การถอดบทเรียนจากการสัมภาษณ์ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการถอดบทเรียนจะนำไปสู่การสกัดและประมวลความรู้เพื่อนำไปสู่การสร้างสารสนเทศในการเผยแพร่องค์ความรู้ในรูปแบบของสื่อวีดิทัศน์

การรวบรวมข้อมูล

1. ติดต่อประสานงานผู้บริหารวงดนตรีไทยบ้านพาทยโกศล จำนวน 2 คน และกลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 25 คนเพื่อนัดหมาย นัดหมายสัมภาษณ์โดยผู้วิจัยลงภาคสนาม (Field) และทำการสัมภาษณ์บุคคลสำคัญ

2. ศึกษาเอกสารสำคัญที่เกี่ยวข้องจากแหล่งข้อมูลต่างๆ

3. วิเคราะห์เอกสารถอดความจากเครื่องบันทึกภาพและเสียง วิเคราะห์แยกแยะประเด็นสำคัญ เพื่อสรุปผลข้อมูลสำคัญในการจัดเก็บองค์ความรู้และการอภิปรายผลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์และการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยใช้ การวิเคราะห์เอกสาร (Content Analysis)

ระยะที่ 3 การจัดเก็บความรู้ = การวิจัย 2 (Storing Knowledge = Research2) เป็นการจัดเก็บความรู้ที่ดึงมาจากแหล่งความรู้ต่างๆ ในรูปแบบของงานวิจัยและผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ โดยมีวิธีการดำเนินการดังนี้

วัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของการจัดเก็บองค์ความรู้ในรูปแบบของสื่อวีดิทัศน์

วิธีดำเนินการวิจัย แหล่งข้อมูลและพื้นที่ทำการศึกษา ผู้ประเมินประสิทธิภาพขององค์ความรู้ในรูปแบบของสื่อ จำนวน 3 คนประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีไทย 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยี 1 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบประเมินความตรงเชิงเนื้อหาขององค์ความรู้ในรูปแบบของสื่อวีดิทัศน์ ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาแบบประเมินความตรงเชิงเนื้อหาซึ่งมีขั้นตอนการสร้างและพัฒนา ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับสร้างแบบประเมินความตรงเชิงเนื้อหา

2. สร้างแบบประเมินความตรงเชิงเนื้อหา โดยมีประเด็นความตรงด้านเนื้อหา ภาษา และรูปแบบการนำเสนอข้อมูลของสื่อวีดิทัศน์ โดยมีวิธีการให้คะแนนคือ 1 แน่ใจว่าสอดคล้องกับจุดประสงค์ 0 ไม่แน่ใจว่าสอดคล้องกับจุดประสงค์ และ -1 ไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์

3. นำแบบประเมินความตรงเชิงเนื้อหาเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ

การรวบรวมข้อมูล

1. ประสานงานผู้ประเมินประสิทธิภาพขององค์ความรู้ในรูปแบบของสื่อซีดี จำนวน 3 คน ประกอบด้วย ผู้ให้ข้อมูลหลัก 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาสื่อ 1 คน

2. จัดส่งเอกสารการประเมินและสื่อวีดิทัศน์ที่พัฒนาขึ้นโดยผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมและเรียบเรียงองค์ความรู้ในรูปแบบวีดิทัศน์ภาพประกอบการบรรยายโดยนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับความเป็นมา สภาพปัจจุบัน และแนวทางการบริหารจัดการตามหลัก POLC โดยบันทึกเนื้อหาดังกล่าวในรูปแบบ DVD ให้กับผู้ประเมิน

3. วิเคราะห์ผลการประเมินและดำเนินการปรับปรุงสื่อให้มีความสมบูรณ์พร้อมเผยแพร่

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติในงานวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากการประเมินและข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อปรับปรุงสื่อที่พัฒนาขึ้นโดย โดยใช้การหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา (IOC) และการวิเคราะห์เอกสาร (Content Analysis)

ระยะที่ 4 การแลกเปลี่ยนและแบ่งปันความรู้ และการนำความรู้ไปใช้ = การพัฒนา 2 (Sharing Knowledge and Implementing Knowledge = Development 2) โดยการนำเสนอรายงานการวิจัย การตีพิมพ์ในวารสารทางวิชา และการเผยแพร่องค์ความรู้ในสถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่สนใจโดยมีวิธีการดำเนินการดังนี้

วัตถุประสงค์ เพื่อเผยแพร่และศึกษาความคิดเห็นของสถาบันที่ใช้สื่อวีดิทัศน์ที่พัฒนาขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย แหล่งข้อมูลและพื้นที่ทำการศึกษา นักวิชาการ ผู้แทนสถานศึกษา นักเรียนนักศึกษา ประเมินประสิทธิผลขององค์ความรู้ในรูปแบบของสื่อวีดิทัศน์ จำนวน 15 คน ประกอบด้วย ผู้แทนสถานศึกษา จำนวน 3 แห่ง แห่งละ 1 คน ผู้เรียน 3 แห่ง แห่งละ 4 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบประเมินความคิดเห็นของสถาบันที่ใช้องค์ความรู้ในรูปแบบของสื่อวีดิทัศน์ที่พัฒนาขึ้น การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาแบบประเมินแบบประเมินความคิดเห็น

การรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยประสานงานผู้ใช้สื่อวีดิทัศน์ที่พัฒนาขึ้น จำนวน 15 คน ซึ่งเป็นผู้แทนจากสถาบันที่ได้รับการเผยแพร่องค์ความรู้โดยการจัดส่งสื่อวีดิทัศน์ผู้แทนดังกล่าวได้ศึกษา และแจ้งวัตถุประสงค์ แนวทางการดำเนินการภายหลังได้ศึกษาสื่อวีดิทัศน์ ดังกล่าว
2. จัดส่งเอกสารการประเมินความคิดเห็นให้กับผู้ประเมิน
3. วิเคราะห์ผลการประเมินและดำเนินการปรับปรุงสื่อวีดิทัศน์ให้มีความสมบูรณ์พร้อมเผยแพร่

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติในงานวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากการประเมินและข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อปรับปรุงสื่อวีดิทัศน์ที่พัฒนาขึ้นโดยใช้ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และ การวิเคราะห์เอกสาร (Content Analysis)

ผลการวิจัย

ผลการจัดการความรู้ด้านการบริหารจัดการเพื่อสืบสานวัฒนธรรมทางดนตรีไทยฝั่งธนบุรี

1. ผลการศึกษาความเป็นมาและสภาพปัจจุบันของแหล่งวัฒนธรรมดนตรีไทยบ้านพาทยโกศลซึ่งผลการวิจัย พบว่า บ้านพาทยโกศล ตั้งอยู่บริเวณ บ้านเลขที่ 78 ถนนอรุณอมรินทร์ ตัดใหม่ แขวงวัดกัลยาณ์เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ซึ่งบุคคลสำคัญของวงดนตรีไทยบ้านพาทยโกศล ที่เป็นผู้ทำหน้าที่สืบทอดและสานต่อวัฒนธรรมทางดนตรีนั้นมีตั้งแต่ในสมัยรัชกาลที่ 2 จนถึงปัจจุบัน มีถึง 8 รุ่น จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องและสัมภาษณ์ทายาทรุ่นปัจจุบันสามารถจัดลำดับได้ดังนี้ รุ่นที่ 1-3 มิได้มีการบันทึกข้อมูลไว้อย่างชัดเจนรุ่นที่ 4 หลวงกัลยาณมิตตาวาส (ทับ) เจ้ากรมวัดกัลยาณมิตร รุ่นที่ 5 จางวางทั่ว พาทยโกศลรุ่นที่ 6 ครูทิวาประสิทธิ์ พาทยโกศล และ คุณหญิงไพฑูรย์ กิตีวรรณ (พาทยโกศล) รุ่นที่ 7 ร้อยเอกอุทัย พาทยโกศล และในปัจจุบัน วงดนตรีบ้านพาทยโกศล อยู่ในความดูแลของทายาท รุ่นที่ 8 คุณนพวรรณ พาทยโกศล และ คุณยุทธนา พาทยโกศลซึ่งต้นตระกูลของบ้านพาทยโกศลเดิมที่เดียวมาจากกรุงศรีอยุธยาในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ไม่ได้มีบ้านอยู่ที่หลังวัดกัลยาณมิตร อยู่กันที่แพริมแม่น้ำเจ้าพระยาตอนเหนือขึ้นไป ในสมัยรัชกาลที่ 3 ท่านเจ้าอาวาสวัดกัลยาณมิตรจะมีนามใดไม่สามารถค้นได้มีความสนิทสนมกับครอบครัวพาทยโกศลมากจึงได้ชักชวนหลวงกัลยาณมิตตาวาส (ทับ พาทยโกศล) ให้มาสร้างบ้านอยู่ในเขตที่ดินหลังวัด ในสมัยรัชกาลที่ 5 จนถึงสมัยของคุณครูจางวางทั่ว พาทยโกศล และนายทิวาประสิทธิ์ พาทยโกศล (พี่ชาย) และคุณหญิงไพฑูรย์ กิตีวรรณ (น้องสาว) วงดนตรีไทยบ้านพาทยโกศลยังเป็นวงดนตรีที่อยู่ในสังกัดวังบางขุนพรหม เล่นดนตรีตามงานสำคัญต่าง ๆ ในนามของวังฯ แต่เมื่อมีการเปลี่ยนแปลง

การปกครองวงดนตรีบ้านพาทย์โกสได้ดำเนินวิธีของวงเป็นวงดนตรีไทยที่รับงานทั่วไปจนถึงปัจจุบันแต่บ้านพาทย์โกสก็ยังคงได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระบรมวงศานุวงศ์ มาโดยตลอด วงดนตรีบ้านพาทย์โกสยังเป็นวงดนตรีที่ได้รับเกียรติให้เข้าร่วมงานพระราชพิธีสำคัญของชาติ นับเป็นวงดนตรีไทยเอกชนวงเดียวที่เป็นผู้แทนจากภาคเอกชนที่ไปร่วมงานวงดนตรีไทยพาทย์โกสได้เปลี่ยนชื่อวงไปตามยุคสมัยจากวงชาวบ้านที่รับงานบรรเลงดนตรีเป็นอาชีพหลักเลี้ยงตนเอง เปลี่ยนเป็นวงดนตรีไทยสังกัดวังสมเด็จเจ้าฟ้าฯ กรมพระนครสวรรค์วรพินิตโดยใช้ชื่อวงว่า “วงวังบางขุนพรหม” และเปลี่ยนมาเป็นวงดนตรีไทยชาวบ้านในนาม “วงพาทย์โกส”

2. ผลการศึกษากระบวนการแนวการบริหารจัดการเพื่อสืบสานและอนุรักษ์วัฒนธรรมดนตรีไทยฝั่งธนบุรีบ้านพาทย์โกสตามกรอบแนวคิดกระบวนการบริหารจัดการ POLC (Barto & Martin, 1991) พบว่าวงดนตรีบ้านพาทย์โกสมีกระบวนการบริหารจัดการดังต่อไปนี้

2.1 ด้านการวางแผน (Planning) ผลจากการศึกษาสามารถจำแนกเป็นการวางแผนด้านกำลังคน (Man) วงดนตรีบ้านพาทย์โกสมีการวางแผนด้านกำลังคนโดยการถ่ายทอดความรู้จากรุ่นสู่รุ่นโดยทายาทผู้สืบทอดจะได้รับการถ่ายทอดจากบรรพบุรุษและในแต่ละรุ่นมีการรับลูกศิษย์และลูกศิษย์จะมีการรับลูกศิษย์ของตนเองแต่ในปัจจุบันการวางแผนด้านกำลังคนหรือลูกศิษย์เป็นลักษณะของการแบ่งปันช่วยเหลือกันระหว่างลูกศิษย์รุ่นต่าง ๆ กับทายาทผู้สืบทอดในการดูแลรักษาวงการดนตรีรับจากอาชีพหลักในการเลี้ยงตนเองและครอบครัวเป็นอาชีพเสริมการวางแผนด้านการเงิน (Money) ไม่เป็นระบบแบบแผนหรือมุ่งการวางแผนเพื่อผลกำไรสูงสุดมีแต่ความมุ่งหวังในการสร้างสรรค์ผลงานทางการดนตรีที่ดีมีคุณค่าและอนุรักษ์บ้านเครื่องพาทย์โกสให้คงอยู่สืบไป และการวางแผนด้านเครื่องดนตรี (Machines) เครื่องดนตรีบ้านพาทย์โกสได้รับการดูแลอย่างดีจากทายาททุกรุ่นซึ่งยังคงดูแลและรักษาเครื่องดนตรีให้พร้อมรับงานแสดงและมีการสั่งทำเครื่องดนตรีชุดใหม่บ้างในบางชิ้นตามความเหมาะสมและอายุการใช้งานโดยมีลูกศิษย์ให้การสนับสนุนในด้านต่าง ๆ

2.2 ด้านการจัดองค์กร (Organizing) การบริหารจัดการด้านการจัดองค์กรของวงดนตรีไทยบ้านพาทย์โกสจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์ผู้บริหารรุ่นปัจจุบัน พบว่า การจัดการองค์กรมิได้มีสายการบังคับบัญชาใดที่มีความชัดเจน และซับซ้อนลักษณะจะเป็นการช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างผู้บริหารกับลูกศิษย์โดยผู้บริหารมีหน้าที่สำคัญคือการดูแลรักษาบ้านเครื่อง เครื่องดนตรีให้พร้อมที่จะเป็นศูนย์รวมของศิษย์ที่จะใช้ในการฝึกซ้อม ไหว้ครู หรือพบปะกันในยามที่มีเวลาว่างและรับงานแสดง หรือการให้เช่าเครื่องดนตรีเฉพาะในกลุ่มลูกศิษย์บ้านพาทย์โกสโดยประสานงานจัดหาผู้บรรเลงดนตรีในงานต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นศิษย์วงดนตรีไทยบ้านพาทย์โกส ตลอดจนอำนวยความสะดวกด้านสถานที่ และเครื่องดนตรีในการฝึกซ้อมและลูกศิษย์มีหน้าที่สำคัญ คือรับงานการแสดงต่าง ๆ และจัดหาผู้บรรเลงในกลุ่ม

ลูกศิษย์บ้านพาทย์โกศลฝึกซ้อมเตรียมการแสดงและดูแลบ้าน และเครื่องดนตรีตามแต่โอกาสที่เหมาะสมตามกำลังและความสามารถตลอดจนร่วมงานสำคัญของวงดนตรีบ้านพาทย์โกศลในโอกาสสำคัญต่าง ๆ

2.3 ด้านการนำ (Leading) การบริหารจัดการด้านการนำวงดนตรีไทยบ้านพาทย์โกศล เป็นสิ่งที่ทางผู้บริหารและทายาทในแต่ละรุ่นกระทำมาอย่างต่อเนื่องตลอด 9 รัชกาลแห่งกรุงรัตนโกสินทร์โดยทายาทผู้รับสืบทอดในแต่ละรุ่นถือเป็นศูนย์รวมใจของศิษย์บ้านพาทย์โกศลทุกคนทุกรุ่น และผู้นำที่สร้างความเชื่อถือนั่นใจและไว้วางใจทำให้วงดนตรีไทยบ้านพาทย์โกศลได้มีโอกาสร่วมงานในพิธีการต่างๆ โดยมีการประสานงาน และอำนวยความสะดวกให้กับสมาชิกในองค์กร (Coordinating and Directing) โดยหลักในอดีตนั้นเป็นส่วนของผู้นำของวงคือผู้บริหารซึ่งเป็นทายาทที่รับสืบทอดมาซึ่งตั้งแต่รุ่นแรกจนถึงรุ่นที่ 7 แต่ในปัจจุบันการประสานงาน และการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ก็มีการเปลี่ยนแปลงไปเป็นลักษณะของการร่วมมือร่วมใจกันระหว่างทายาทและลูกศิษย์ และมีการชักจูง หรือโน้มน้าวจิตใจ และการกระตุ้น (Motivating) โดยใช้ความรัก และความเมตตาของครูดนตรีที่มีต่อศิษย์ในการดูแลที่เปรียบเสมือนครอบครัว ทำให้การชักจูงหรือการกระตุ้นเกิดจากความสำนึกในบุญคุณของครูอาจารย์ดนตรีไทยรวมถึงความภาคภูมิใจของสมาชิกทุกคนของบ้านพาทย์โกศล ที่ได้รับความไว้วางใจให้รับใช้สถาบันพระมหากษัตริย์ในงานพระราชพิธีสำคัญต่าง ๆ ของชาติ และการได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระบรมวงศานุวงศ์มาอย่างยาวนาน

ในด้านการดูแลสั่งการ (Commanding) เป็นลักษณะของการร่วมมือร่วมใจอาสาเข้าร่วมงานหรือกิจกรรมของบ้านเครื่องฯ ซึ่งเป็นลักษณะเช่นนี้มาตั้งแต่ดำเนินการจนถึงปัจจุบัน ซึ่งทุกคนที่เป็นสมาชิกของวงทำงานในลักษณะที่ช่วยเหลือกันและกัน (Collaborative) หรืออาจเรียกว่า “ใช้ใจ” และการติดต่อสื่อสาร และการบริหารความขัดแย้ง (Communication and Conflict Management) ในอดีตจะมีลักษณะแบบพ่อสอนลูก กล่าวคือ ครูดนตรีซึ่งเป็นทั้งผู้สอน และผู้บริหารวงจะมีการติดต่อสื่อสารด้วยตนเองทั้งในการประสานงานในด้านการแสดงและการถ่ายทอดความรู้ส่วนการบริหารความขัดแย้ง ในอดีตผู้บริหารหรือครูดนตรีเจ้าของวงดนตรีไทยจะเป็นผู้ดูแลไกล่เกลี่ยปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นแต่ในปัจจุบันลูกศิษย์บ้านพาทย์โกศล ได้แยกย้ายกันไปประกอบอาชีพหลักของตนเองกระจายกันสร้างครอบครัวตามที่ต่างๆ จะรวมตัวกันเมื่อมีงานการแสดงดังนั้นการกระทบกระทั่งจากการอยู่ร่วมกันจึงลดลง แต่ปัญญาน่าจะเกิดจากการแสดงรวมกันของวง ซึ่งอาจมีความไม่เข้าใจกันบ้างซึ่งปัญหานี้ผู้บริหารวง หรือทายาทได้แก้ไขปัญหามาโดยการให้อิสระมอบอำนาจการตัดสินใจแก่ลูกศิษย์

2.4 ด้านการควบคุม (Controlling) การบริหารจัดการด้านการควบคุมของวงดนตรีไทยบ้านพาทย์โกศล ตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบันจะเป็นการการสอดส่องดูแลของครูดนตรีกับศิษย์ศิษย์กับศิษย์ รุ่นพี่กับรุ่นน้อง ที่มีความเคารพและเชื่อถือในความรู้ความสามารถทางการดนตรี

ที่มีต่อกัน (Trust) ซึ่งการควบคุมในวงดนตรีไทยบ้านพาทย์โกสกลนี้มีการตรวจสอบ (Monitoring) สำหรับการตรวจสอบในการควบคุมของวงดนตรีบ้านพาทย์โกสกลเป็นการตรวจสอบเพื่อการพัฒนา (Monitoring for Development) ทั้งในด้านการพัฒนาคน และด้านความพร้อมของเครื่องดนตรีที่ใช้ในการแสดงการเปรียบเทียบ (Comparing) ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบกับมาตรฐานทางการดนตรีเฉพาะของบ้านพาทย์โกสกล ซึ่งมีทางเพลงเฉพาะที่มีความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์และการแก้ไข (Correcting) เน้นการแก้ไขพัฒนาตนเองให้มีความเชี่ยวชาญชำนาญการเล่นดนตรีไทยตามทางเพลงดนตรีไทยของบ้านพาทย์โกสกลซึ่งการแก้ไขนี้ จะอาศัยผู้รู้หรือผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นศิษย์ของวงดนตรีไทยบ้านพาทย์โกสกล อยู่ในลักษณะของผู้บริหารแนะนำลูกวง ครูแนะนำศิษย์ จากรุ่นพี่รุ่นพ่อ รุ่นน้อง หรือรุ่นหลาน เพื่อนแนะนำซึ่งกันและกัน

3. ผลการพัฒนาและเผยแพร่ความรู้เพื่อการอนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรมดนตรีไทยบ้านพาทย์โกสกลให้ดำรงอยู่ต่อไป โดยจัดทำสื่อวีดิทัศน์ พบว่า ผลการตรวจสอบประสิทธิภาพของนวัตกรรมการจัดการความรู้โดยผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งโดยมีค่าคะแนน IOC เท่ากับ 1.00 ทุกประเด็น และมีผลการประเมินความเหมาะสมของสารสนเทศการจัดการความรู้ในรูปแบบสื่อวีดิทัศน์ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลการประเมินความเหมาะสมของสารสนเทศการจัดการองค์ความรู้
ในรูปแบบสื่อวีดิทัศน์ (n = 15 คน)

ประเด็นการตรวจสอบ	ระดับความเหมาะสม		แปลค่า	จัด ลำดับ
	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)		
1. เนื้อหาสาระทางวิชาการถูกต้อง	4.20	0.77	มาก	6
2. ทันสมัยในรูปแบบการนำเสนอองค์ความรู้	4.46	0.51	มาก	4
3. การวิเคราะห์และเสนอความรู้มีวิธีการที่ทันสมัย	4.80	0.41	มากที่สุด	2
4. แนวคิดและการนำเสนอ ที่ชัดเจน มีเอกภาพไม่สับสน สามารถทำให้ผู้อ่านติดตามเนื้อหาของผลงานได้โดย สะดวกมีแหล่งอ้างอิงที่ถูกต้องและมีการใช้ภาษาที่ชัดเจน ถูกต้องตามหลักภาษาตลอดจนมีความเชื่อมโยงของหัวข้อ	4.46	0.51	มาก	4
5. ให้ความรู้ใหม่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนและวง วิชาการ	4.86	0.35	มากที่สุด	1

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ประเด็นการตรวจสอบ	ระดับความเหมาะสม		แปลค่า	จัด ลำดับ
	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)		
6. การสอดแทรกความคิดริเริ่มและประสบการณ์หรือ งานวิจัยของผู้เขียน หรือมีนวัตกรรมที่มีหลักการรองรับ	4.40	0.63	มาก	5
7. สามารถนำไปใช้เป็นแหล่งอ้างอิงหรือนำไปปฏิบัติได้	4.73	0.45	มากที่สุด	3
8. เป็นงานบุกเบิกทางวิชาการและมีการสังเคราะห์จนถึง ระดับที่สร้างองค์ความรู้ใหม่	4.80	0.41	มากที่สุด	2
9. กระตุ้นให้เกิดความคิดและการค้นคว้าอย่างต่อเนื่อง	4.60	0.50	มากที่สุด	4
10. เป็นส่วนหนึ่งของการดำรงรักษาสืบสานวัฒนธรรม ทางดนตรีไทย	4.73	0.46	มากที่สุด	3
ภาพรวม	4.60	0.30	มากที่สุด	

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมของสารสนเทศการจัดการองค์ความรู้
ในรูปแบบสื่อวีดิทัศน์ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$ $SD = 0.39$) เมื่อพิจารณาเป็น
รายด้านพบว่าด้านให้ความรู้ใหม่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนและวงวิชาการมีคะแนนเฉลี่ย
สูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.86$ $SD = 0.35$) และด้านเนื้อหาสาระทางวิชาการถูกต้องมี
คะแนนเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$ $SD = 0.77$) มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในช่องทาง
เครือข่ายสังคมออนไลน์ เพื่อเพิ่มความสามารถการเข้าถึงสารสนเทศในวงกว้างมากขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาความเป็นมาและสภาพปัจจุบันของแหล่งวัฒนธรรมดนตรีไทย บ้านพาทยโกศล
ซึ่งผลการวิจัย พบว่า วงดนตรีไทยบ้านพาทยโกศลได้เริ่มต้นจากการเป็นวงดนตรีไทยบ้านหลังวัด
กัลยาณมิตร วงดนตรีไทยวังบางขุนพรหม วงดนตรีไทยพาทยโกศล ซึ่งเป็นวงดนตรีเดียวกันแต่ได้
เปลี่ยนชื่อวงไปตามยุคสมัยจากวงชาวบ้านที่รับงานบรรเลงดนตรีเป็นอาชีพหลักเลี้ยงตนเอง
เปลี่ยนเป็นวงดนตรีไทยสังกัดวังสมเด็จฯ กรมพระนครสวรรค์วรพินิต จนกระทั่งเปลี่ยนมาเป็น
วงดนตรีไทยชาวบ้านในนาม “วงพาทยโกศล” ที่ยังตั้งอยู่ฝั่งธนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันทั้งนี้
อาจเนื่องมาจากบรรพบุรุษและผู้บริหารวงในอดีตมีความรู้ ทักษะและความเชี่ยวชาญในเชิงดนตรี
ที่สืบทอดกันมาอย่างยาวนานและมีทายาทรับช่วงสืบทอดมาถึงรุ่นที่ 8 ซึ่งเป็นรุ่นปัจจุบันตลอดจน
ได้รับความไว้วางใจทั้งจากในราชสำนักและประชาชนทั่วไป จึงทำให้วงดนตรีไทยบ้านพาทยโกศล

ดำรงอยู่ได้ถึงแม้จะเกิดการเปลี่ยนแปลงในยุคที่สมัยอีกทั้งวงดนตรียังได้รับ พระมหากรุณาธิคุณจากพระบรมวงศานุวงศ์ให้การอุปถัมภ์และยังได้รับเชิญไปบรรเลงในงานทั่วไปอย่างต่อเนื่อง

ผลการศึกษาแนวการบริหารจัดการเพื่อสืบสานและอนุรักษ์วัฒนธรรมดนตรีไทย ผังธนบุรีบ้านพาทย์โกสัลซึ่งผลการวิจัย พบว่า แนวทางการบริหารจัดการส่วนใหญ่เน้นความเป็นศิลปะตามวิถีศิลปินซึ่งการดำเนินการของวงเป็นไปตามกระบวนการบริหารจัดการทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผน (Planning) ด้านการจัดองค์การ (Organizing) ด้านการนำ (Leading) และด้านการควบคุม (Controlling) ผลจากการบริหารจัดการนั้นมีได้มุ่งเพื่อสร้างผลกำไรหรือการประสบความสำเร็จในเชิงธุรกิจแต่มุ่งสร้างสรรค์ผลงานทางการดนตรีที่ทรงคุณค่าและเป็นการอนุรักษ์สืบสานให้วงดนตรีไทยบ้านพาทย์โกสัล ยังคงอยู่สืบไป ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารทายาทในแต่ละรุ่น ล้วนเป็นศิลปินโดยแท้จริงมิได้มีแนวคิดหรือมองการดำเนินงานของวงเป็นการทำธุรกิจซึ่งผลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารวงดนตรีไทยบ้านพาทย์โกสัลจึงได้มีการกล่าวถึงผลกำไรหรือความสำเร็จทางธุรกิจมีแต่การกล่าวถึงผลงานและความภาคภูมิใจที่ได้สร้างสรรค์ผลงานทางการดนตรีความสัมพันธ์และมิตรจิตที่ศิระหว่างครูและศิษย์ และงานการแสดงทั้งงานที่ได้รับ ความไว้วางใจจากทางราชสำนักและงานการแสดงที่มีอยู่ทั่วไปในปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับ วิสุทธิ์ ไพเราะ (2551) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการดนตรีไทยร่วมสมัย กรณีศึกษา วงโจงกระเบน ผลการศึกษากการบริหารจัดการวงดนตรีไทยร่วมสมัยวงโจงกระเบน พบว่า (1) การวางแผน พบว่า หัวหน้าวงมีการเตรียมแผนงานอย่างเป็นระบบ (2) การจัดองค์การ พบว่า หัวหน้าวงมีการจัดทำโครงสร้างการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ (3) การจัดคนเข้าทำงาน พบว่า ด้านการศึกษา ด้านประสบการณ์ทำงานหัวหน้าวงมีส่วนสำคัญในการสรรหานักดนตรี (4) การสั่งการ พบว่า อำนาจการสั่งการอยู่ที่หัวหน้าวงเพียงคนเดียว (5) การประสานงาน พบว่า หัวหน้าวงเป็นผู้ติดต่อประสานงานทั้งภายในและภายนอก (6) การรายงาน พบว่า หัวหน้าวงใช้วิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงาน (7) งบประมาณ พบว่า มีการบริหาร งบประมาณเป็นระบบ

ผลจากการนำองค์ความรู้ที่ได้สกัดจากผู้เชี่ยวชาญทำการรวบรวมในรูปแบบของสื่อ วิดีทัศน์ที่มีรูปแบบและเนื้อหาที่ถูกต้องและเหมาะสมการศึกษาและสะดวกต่อการใช้งาน ซึ่งมีการ ตรวจสอบประสิทธิภาพโดยผู้เชี่ยวชาญและตรวจสอบประสิทธิผลโดยกลุ่มผู้ศึกษาสื่อซึ่งผลการตรวจสอบประสิทธิภาพของนวัตกรรมการจัดการความรู้โดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญ มีความเชื่อมั่นว่านวัตกรรมการจัดการความรู้ที่พัฒนาขึ้นความถูกต้องและเหมาะสมโดยมีค่า คะแนน IOC เท่ากับ 1.00 ทุกประเด็น และผลการประเมินความเหมาะสมของสารสนเทศ การจัดการความรู้ในรูปแบบวีดิทัศน์ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, $SD = 0.39$) ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากแหล่งข้อมูลทั้งข้อมูลประเภทปฐมภูมิ ได้มาจากทายาทสายตรงและลูกศิษย์ที่มี

ความเกี่ยวข้องสัมพันธ์และเห็นความเปลี่ยนแปลงของวงดนตรีไทยบ้านพาทย์โกศลมายอย่างต่อเนื่อง ส่วนหลักฐานที่เป็นข้อมูลหัตถ์เป็นข้อมูลที่ได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยตรงจากทายาทและลูกศิษย์จึงทำให้ข้อมูลที่ได้รับ มีความถูกต้องประกอบกับการรวบรวมองค์ความรู้และนำเสนอในรูปแบบของสื่อวีดิทัศน์มีรูปแบบที่เหมาะสมและสามารถเผยแพร่ได้ในช่องทางที่หลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับ Asian Productivity Organization (2010) อ้างถึงใน ประพนธ์ ฝาสุกยัต (2547) ได้เสนอวิธีการและเครื่องมือการจัดการความรู้ไว้ให้องค์กรได้พิจารณาเลือกใช้ให้เหมาะสม ขั้นตอนที่ 1 การค้นหาว่า องค์กรมีความรู้อะไรบ้าง อยู่ในรูปแบบใด อยู่ที่ใครหรือแหล่งใด และความรู้ที่จำเป็นต่อองค์กรมีอะไรบ้าง ขั้นตอนที่ 2 การสร้างความรู้ เป็นการดึงความรู้ที่องค์กรจำเป็นต้องมี ออกจากตัวบุคคลที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญหลาย ๆ ด้าน ออกมารวมกันเพื่อจัดเป็นระบบที่ง่ายต่อการใช้งานด้วยวิธีการระดมสมอง การรวมกลุ่มพูดคุย การใช้หลักความร่วมมือจากหลายฝ่าย ขั้นตอนที่ 3 การจัดเก็บความรู้ เป็นการจัดเก็บความรู้ที่ดึงมาจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ ด้วยวิธีการ ทบทวนการเรียนรู้จัดหมวดหมู่เนื้อหาความรู้ การจัดกลุ่มความรู้ การผลิตสื่อความรู้ทั้งภาพ และเสียง หรือการบันทึกเรื่องราวของตนเองลงในเว็บไซต์

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะสำหรับการปฏิบัติ

1. จากการศึกษาข้อมูลการดำเนินงานของวงดนตรีไทยบ้านพาทย์โกศลมในปัจจุบันยังไม่มี การรับลูกศิษย์เพิ่มเติมจากในอดีต ดังนั้นผู้บริหาร ลูกศิษย์ และส่วนราชการในพื้นที่ ควรให้ ความสำคัญ โดยเชื่อมโยงระหว่าง สถานศึกษากับแหล่งภูมิปัญญาหรือแหล่งวัฒนธรรมโดยสร้าง โอกาสในการเข้าถึงเพื่อปลูกฝังความรักในวัฒนธรรมทางดนตรีไทยอาจจะอยู่ในรูปแบบของ การจัดเป็นแหล่งเรียนรู้ของเยาวชนในชุมชนหรือผู้ที่สนใจ

2. การดำเนินการบริหารจัดการวงดนตรีไทยบ้านพาทย์โกศลม ตลอดจนการสนับสนุน การดำเนินการของวงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารซึ่งเป็นทายาทและลูกศิษย์จำนวนหนึ่ง ที่มีความผูกพัน กับวงและยังได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระบรมวงศานุวงศ์อย่างต่อเนื่อง แต่ยังคงขาดการสนับสนุน ที่เป็นรูปธรรมจากหน่วยงานภาครัฐ ดังนั้นเพื่อเป็นการสร้างความยั่งยืนของวงดนตรีไทย บ้านพาทย์โกศลมหน่วยงานภาครัฐควรให้การสนับสนุนทั้งภาคความรู้ในการบริหารจัดการ การสร้างสรรค์และเผยแพร่ผลงานที่ทันสมัยให้แก่ผู้บริหารซึ่งเป็นทายาท ลูกศิษย์ และเชิงนโยบาย ที่ส่งเสริมการดำเนินการของวงดนตรีบ้านพาทย์โกศลมให้เป็นที่รู้จักและยังคงอยู่ในวิถีแห่ง ความเป็นชาติไทย

3. ปัจจุบันการใช้วงดนตรีไทยในการบรรเลงในงานต่าง ๆ ของคนในสังคมเมืองลดลง ดังนั้นหน่วยงานภาครัฐควรมีนโยบายที่เป็นต้นแบบในการนำวงดนตรีไทยมาใช้ในงานสำคัญต่าง ๆ ของทางราชการเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับทุกภาคส่วนต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยต่อไป

1. ควรมีการศึกษาแหล่งวัฒนธรรมทางดนตรีในแหล่งอื่น ๆ เพื่อเป็นการศึกษาถึงแนวทางในการดำรงอยู่ของแหล่งวัฒนธรรมทางดนตรีไทยที่นำไปสู่การกำหนดนโยบายสำคัญของหน่วยงานภาครัฐ

2. ควรมีการศึกษาถึงวัฒนธรรมในแขนงอื่นของชาติไทยที่มีอย่างหลากหลาย เช่น นาฏศิลป์ไทย การแสดงพื้นบ้านของแต่ละภูมิภาค เพื่อเป็นการศึกษารวบรวมความรู้ในด้านต่าง ๆ และนำไปสู่การอนุรักษ์ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

ประพนธ์ ผาสุกยัต. (2547). *TUNA model*. สืบค้นเมื่อ 7 ธันวาคม 2560, จาก

http://www.qa.bu.ac.th/program/KM49/download/TUNA_Model.ppt

วิสุทธ์ ไพเราะ. (2551). *การบริหารจัดการดนตรีไทยร่วมสมัย กรณีศึกษาวงใจกระบะ*

สืบค้นเมื่อ 7 ธันวาคม 2560, จาก

https://www.tci-thaijo.org/index.php/cultural_approach/article/view/19766

สุรพล สุวรรณ และสุพัฒน์ บุญยฤทธิกิจ (บรรณาธิการ). (2554). *บ้านพาทย์โกศล: แหล่งถ่ายทอดมรดกด้านดนตรีไทย*. กรุงเทพฯ: คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

Bartol, K.M. and Martin, D.C. (1991). *Management*. NewYork: McGraw-Hill, Inc.